

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
27012048	IES Xograr Afonso Gómez de Sarria	Sarria	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Filosofía	1º Bac.	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	22
4.2. Materiais e recursos didácticos	23
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	23
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	23
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	26
6. Medidas de atención á diversidade	27
7.1. Concreción dos elementos transversais	27
7.2. Actividades complementarias	27
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	28
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	29
9. Outros apartados	29

1. Introducción

As actuais sociedades democráticas, inseridas nun mundo globalizado en permanente cambio e composto por unha mestura de persoas e comunidades, proxectos e intereses, requiren un pensamento racional e crítico que forneza a mocidade de ferramentas para comprender o mundo complexo que nos rodea e, ao tempo, que proporcione instrumentos para edificar e consolidar unha sociedade libre, igual e xusta. A materia de Filosofía capacita o alumnado para o exercicio do pensamento crítico e independente, co que alcanzar unha mellor comprensión do mundo globalizado e de si mesmo, de tal xeito que poida analizar, entender e propor solucións aos desafíos materiais, intelectuais e morais do século XXI.

A filosofía asume daquela unha dobre vertente de grande interese para o alumnado: por unha banda, de xeito absoluto achégalle reflexión e lucidez á persoa para que poida entenderse a si mesma e a realidade que a rodea e, por outra, axuda decididamente a formar unha cidadanía reflexiva, lúcida, participativa, comprometida coas institucións democráticas e con habilidades prácticas para a resolución dos problemas específicos das sociedades democráticas avanzadas.

O valor da indagación que promove a materia de Filosofía impulsa o alumno á reflexión argumentada sobre os aspectos xerais da existencia e da vida en sociedade, descubrindo deste xeito os móbiles derradeiros das posicións adoptadas. En suma, a materia de Filosofía proporciona a visión e a comprensión necesaria para realizar estas tarefas desde un prisma claramente holístico, que ha de incentivar un alumnado activo, curioso, argumentativo, reflexivo e innovador.

A materia de Filosofía, pola radical actitude cognoscitiva que representa e a variedade de temas e aspectos dos que trata, proporciona un espazo idóneo para o desenvolvemento integrado das competencias clave e os obxectivos da etapa de bacharelato. Neste sentido, a indagación sobre problemas universais e fundamentais, tales como os referidos á natureza última da realidade, a verdade, a xustiza, a beleza ou a propia identidade e dignidade humanas, xunto á reflexión crítica sobre as ideas e prácticas que constitúen a nosa contorna cultural, serven, simultaneamente, ao propósito de promover a madurez persoal e social do alumnado e ao desenvolvemento, tanto da súa dimensión intelectual como daqueles outros aspectos éticos, políticos, cívicos, emocionais e estéticos que configuran a súa personalidade.

Así, a materia de Filosofía en bacharelato ten, en primeiro lugar, a finalidade de ofrecer un marco conceptual e metodolóxico para a análise das inquietudes esenciais e existenciais do alumnado de bacharelato, na que este poida abordar persoalmente as grandes preguntas e propostas filosóficas e emprender unha reflexión crítica sobre o sentido e valor dos distintos coñecementos, actividades e experiencias que configuran a súa contorna vital e formativa. En segundo lugar, a educación filosófica resulta imprescindible para a articulación dunha sociedade democrática sobre principios, valores e prácticas éticas, políticas e cívicas cuxa lexitimidade e eficacia precisan da deliberación dialóxica, a convicción racional e a autonomía de xuízo da cidadanía. A Filosofía, por último, supón tamén unha reflexión crítica sobre as emocións e os sentimentos, presentes en todos os ámbitos, desde a estética á teórica pasando pola ética e, a miúdo, esquecidos nos currículos.

A materia de Filosofía atende a estes tres propósitos a través do desenvolvemento conxunto dunha serie de obxectivos representativos, case todos eles, das fases habituais do proceso de crítica e exame dialéctico de problemas e hipóteses filosóficas. Dado o carácter eminentemente maiéutico de devandito proceso, tales obxectivos han de ser, ademais, necesariamente implementados no marco metodolóxico dun ensino, en boa medida dialóxico, que tome como centro de referencia a propia indagación filosófica do alumnado.

Os tres primeiros obxectivos, de marcado carácter transversal, refírense á adquisición dunha perspectiva holística e interdisciplinaria para analizar as cuestións filosóficas fundamentais, discriminando o substantivo do accidental. Esta tarefa require, pola súa vez, do desenvolvemento de obxectivos referidos ao manexo e produción crítica e rigorosa de información, ao uso e identificación de argumentos e á práctica do diálogo como proceso cooperativo de coñecemento. A práctica do diálogo, algo formalmente constitutivo do exercicio filosófico, implica pola súa vez, como outro dos obxectivos que hai que desenvolver, o recoñecemento do carácter plural e non dogmático das ideas e teorías filosóficas, así como a implementación do devandito recoñecemento na dobre tarefa, crítica e construtiva, de contrastalas e descubrir a oposición e a complementariedade entre elas. A actividade filosófica ha de procurar, ademais, o desenvolvemento de facultades útiles para a formación integral da personalidade do alumnado, co obxecto de afrontar con éxito os desafíos persoais, sociais e profesionais que trae consigo un mundo, como o noso, en perpetua transformación e sementado de incertezas. Así, a adquisición dunha perspectiva global e interdisciplinaria dos problemas, a facultade para xerar un pensamento autónomo á vez que rigoroso sobre asuntos esenciais, e o desenvolvemento dunha posición e un compromiso propio fronte aos retos do século XXI, son elementos imprescindibles para o logro da plena madurez intelectual, moral, cívica e emocional de alumnas e alumnos. Finalmente, o cuarto e derradeiro obxectivo abrangue o recoñecemento das diversas concepcións e ideas sobre os problemas filosóficos fundamentais da filosofía. Perséguese que o alumnado comprenda as ideas e teorías

filosóficas das máis grandes pensadoras e pensadores a través dunha análise crítica das diversas teses e dos problemas aos que responden, promovendo unha actitude aberta e tolerante ao tempo que crítica e creativa.

En canto aos criterios de avaliación, estes fórmulanse en relación directa a cada un dos obxectivos xa expostos, e han de entenderse como ferramentas de diagnóstico e mellora en relación co nivel de desempeño que se espera da adquisición daquelas. É por iso polo que, en conexión cos contidos, deben atender tanto aos procesos como aos propios produtos da aprendizaxe, requirindo, para a súa adecuada execución, de instrumentos de avaliación variados e axustables aos distintos contextos e situacións de aprendizaxe nos que haxa de concretarse o desenvolvemento das competencias.

Os contidos, distribuídos en tres grandes bloques, están dirixidos a dotar o alumnado dunha visión básica e de conxunto do rico e complexo campo de estudo que comprende a filosofía, malia que en cada caso, e atendendo á idiosincrasia do alumnado, ao contexto educativo ou a outros criterios pedagóxicos ou científicos, se poderá profundar nuns máis ca noutros, ademais de agrupalos e articularlos a conveniencia. Así, tras un primeiro bloque de contidos dedicado á natureza da propia actividade filosófica e a súa vinculación cos problemas da condición humana, desenvólvense outros dous bloques, un de natureza especialmente teórica dedicado á análise de cuestións básicas sobre o coñecemento e a realidade, e outro consagrado á filosofía práctica, isto é, á análise dos problemas relativos á ética, a filosofía política e a estética. No deseño e distribución de bloques de criterios de avaliación e contidos buscouse o equilibrio e o diálogo entre distintas propostas e correntes, o desenvolvemento dos obxectivos xa enunciados e o intento de reparar aquelas situacións como a marxinação e o ocultamento histórico da muller ou os prexuízos culturais de carácter etnocéntrico, racista ou antropocéntrico, que puideron lastrar ata épocas recentes o desenvolvemento da disciplina.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Adquirir unha perspectiva global, sistémica e transdisciplinaria á hora de identificar problemas e formular cuestións fundamentais e de actualidade, analizando e categorizando os seus múltiples aspectos, distinguindo o máis substancial do accesorio, e integrando información e ideas de distintos ámbitos disciplinarios, desde a perspectiva fundamental da filosofía, para recoñecer a radicalidade e transcendencia de tales cuestións, así como a necesidade de afrontalas para desenvolver unha vida reflexiva e consciente de si, e para tratar estes problemas complexos de modo crítico, creativo e transformador.	2-3				12-40	1-3-4		1
OBX2 - Buscar, xestionar, interpretar, producir e transmitir correctamente información relativa a cuestións filosóficas, a partir da análise e interpretación de textos e outras formas de expresión filosófica e cultural, do emprego contrastado e seguro de fontes, o uso e análise rigoroso destas, o emprego de procedementos elementais de investigación e comunicación, e o uso e valoración adecuada de argumentos e estruturas argumentais para apreciar distintos tipos de discurso, desenvolver unha actitude indagadora, autónoma, rigorosa e creativa no ámbito da reflexión filosófica, e evitar así modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses.	1-2-3-5		1	1-3	40	3	3	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Practicar o exercicio do diálogo filosófico de maneira rigorosa, crítica, tolerante e empática, interiorizando as pautas éticas e formais que este require, mediante a participación en actividades grupais e a través da formulación dialóxica das cuestións filosóficas, para promover o contraste e intercambio de ideas e o exercicio dunha cidadanía activa e democrática.	1-5		1		31	2-3		1-32
OBX4 - Recoñecer o carácter plural das concepcións, ideas e argumentos arredor de cada un dos problemas fundamentais da filosofía, comprendendo as principais ideas e teorías filosóficas das máis importantes pensadoras e pensadores, mediante a análise crítica e dialéctica das diversas teses relevantes e dos problemas fundamentais aos que estas responden, para xerar unha concepción complexa e non dogmática das devanditas cuestións e ideas e formarse unha visión rigorosa e persoal do que significa a filosofía, da súa riqueza e influencia cultural e histórica, e da súa achega ao patrimonio común, promovendo así unha actitude aberta, tolerante e comprometida coa resolución racional e pacífica dos conflitos.	2-5					1-2-3		2

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Introdución á filosofía	Nesta unidade se explica que é a filosofía e que significa ser un filósofo. Cal é a orixe histórica da filosofía, que actitude teñen os filósofos, que diferenza á filosofía doutros saberes, e cales son as súas características.	34	40	X		
2	A filosofía teórica	Nesta unidade se explica a diferenza entre filosofía teórica e práctica e se poñen as bases da metafísica e a teoría do coñecemento centrándonos no mito da caverna de Platón.	33	33		X	
3	A filosofía práctica	Nesta unidade se explica a diferenza entre ética e política e a relación entre ambas utilizando o pensamento de Platón, Maquiavelo e os contractualistas.	33	32			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Introdución á filosofía	40

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Mostrar comprensión do texto no comentario, capacidade de síntese, orde na exposición das ideas e boa expresión escrita.		
CA1.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Mostrar comprensión dos conceptos fundamentais e capacidade para aplicalos a distintos problemas filosóficos.		
CA1.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Mostrar capacidade de análise e comprensión no comentario de texto.	PE	90
CA1.5 - Xerar unha concepción complexa e non dogmática do que supón a filosofía como saber fundamental, crítico e universal, distinguíndoo doutros saberes e actividades humanas, e valorando a súa vixencia no momento actual, comprendendo os pensamentos sobre o momento actual como froito dun proceso dinámico e sempre aberto de reflexión e diálogo filosófico.	Entender as características da filosofía e distinguir a reflexión filosófica da ciencia e a relixión.		
CA1.6 - Adquirir e demostrar un coñecemento significativo das ideas e teorías filosóficas sobre o ser humano, o fundamento, valor e sentido da súa existencia e a súa realidade, dalgunhas das máis importantes pensadoras e pensadores da historia, mediante a aplicación e a análise crítica daquelas no contexto da práctica individual ou colectiva da indagación filosófica.	Demostrar no exame comprensión dos conceptos, identificar as ideas dos principais pensadores e facer unha exposición clara e ordenada das ideas filosóficas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Realización correcta de comentarios de texto.		
CA3.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Mostrar unha comprensión e explicación correcta dos conceptos, e saber aplicalos na resolución de problemas.		
CA3.5 - Adquirir e demostrar un coñecemento significativo das ideas e teorías filosóficas sobre o ser humano, o fundamento, valor e sentido da súa existencia e a súa realidade, dalgunhas das máis importantes pensadoras e pensadores da historia, mediante a aplicación e a análise crítica daquelas no contexto da práctica individual ou colectiva da indagación filosófica.	Demostrar no exame comprensión dos conceptos, identificar as ideas dos principais pensadores e facer unha exposición clara e ordenada das ideas filosóficas.		
CA1.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	Mostrar capacidade de entablar un diálogo racional e respectuoso na clase, co profesor e os compañeiros.	TI	10
CA1.7 - Analizar problemas éticos e políticos fundamentais e de actualidade mediante a exposición crítica e dialéctica de distintas posicións filosoficamente pertinentes na súa interpretación e resolución, desenvolvendo así o xuízo propio e a autonomía moral, mediante a análise filosófica dos devanditos problemas, considerando as distintas posicións en disputa, e elaborando, argumentando, expoñendo e sometendo ao diálogo cos demais as propias teses respecto diso.	Mostrar actitude dialogante e racional no tratamento de temas éticos e políticos.		
CA2.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Mostrar capacidade para comprender e explicar textos filosóficos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Comprender conceptos e saber aplicalos na comprensión de problemas.		
CA2.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Aprender a buscar información de fontes fiables no eido dixital.		
CA2.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	O alumno debe mostrar na clase unha actitude dialogante e racional.		
CA3.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Aprender a buscar información de fontes fiables no eido dixital.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	O alumno debe demostrar na clase unha actitude dialogante e racional.		
CA3.6 - Analizar problemas éticos e políticos fundamentais e de actualidade mediante a exposición crítica e dialéctica de distintas posicións filosoficamente pertinentes na súa interpretación e resolución, desenvolvendo así o xuízo propio e a autonomía moral, mediante a análise filosófica dos devanditos problemas, considerando as distintas posicións en disputa e elaborando, argumentando, expoñendo e sometendo ao diálogo cos demais as propias teses respecto diso.	Razoar dialóxicamente sobre temas éticos e políticos.		
CA3.7 - Desenvolver a sensibilidade e a comprensión crítica da arte e outras manifestacións e actividades con valor estético mediante o exercicio do pensamento filosófico sobre a beleza e a creación artística, contribuíndo así á educación dos sentimentos e ao desenvolvemento dunha actitude reflexiva con respecto á linguaxe e sentido das imaxes, e xerando un adecuado equilibrio entre o aspecto racional e emotivo na consideración destes problemas filosóficos do ámbito da estética, a través da reflexión expresa arredor da arte, e doutras actividades ou experiencias con valor estético, e a análise do papel das imaxes e a linguaxe audiovisual na cultura contemporánea.	Comprender e explicar o simbolismo e carácter estético das representacións artísticas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A reflexión filosófica sobre a propia filosofía. O problema filosófico da definición de filosofía. - Características da filosofía. - Concepcións da filosofía. - A tradición filosófica. - Breve síntese das grandes épocas históricas da filosofía. - A variedade de intereses, temas e perspectivas empregadas no facer filosófico. - As ausencias de colectivos e as posibles discriminacións que cuestionan a tradición.

Contidos

- Filosofía e condición social: a discriminación social.
- Filosofía e xénero: a discriminación da muller na historia da filosofía.
- Filosofía e eurocentrismo: a discriminación étnico-cultural.
- A filosofía como saber.
- A filosofía como experiencia humana. A necesidade humana de lle dar sentido racional á realidade, ás nosas accións e ao noso ser social.
- Filosofía e infancia: a infancia como momento propicio para a experiencia filosófica.
- Comparación con outros campos do saber: mitoloxía, relixión, ciencia, saber común, razón poética.
- As grandes subdisciplinas da filosofía: os saberes filosóficos tradicionais.
- Os métodos da filosofía.
- O traballo filosófico.
- Uso e análise crítico de fontes.
- O traballo con textos filosóficos: comprensión e interpretación.
- O traballo con materiais non filosóficos: a identificación de problemas filosóficos.
- A argumentación sólida como base do pensamento e o diálogo filosóficos.
- A investigación e a disertación filosóficas.
- O sentido da filosofía no século XXI.
- Sentido e finalidade da filosofía.
- A vixencia da reflexión filosófica ante os retos do século XXI.
- Novos temas e áreas actuais de investigación filosófica.
- O ser humano como suxeito da experiencia filosófica e como obxecto principal da reflexión filosófica.
- As grandes concepcións filosóficas sobre o ser humano.
- A filosofía e a existencia humana.
- O debate sobre a xénese e a definición da natureza humana.
- A especificidade natural do Homo sapiens.
- Os condicionantes históricos, sociais e culturais que nos fan ser como somos.
- Personalidade e identidade persoal.
- A estrutura psicosomática da personalidade.
- Ámbitos do psiquismo: sensibilidade, emotividade, desexos, volición e facultades cognitivas.
- Consciencia e linguaxe.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O problema da identidade persoal: tipos e modos de identidade. - Máis alá dos límites humanos. A especulación sobre o transhumanismo. - O problema filosófico do coñecemento. - O problema filosófico da existencia de Deus. - O feito ético e a razón práctica.

UD	Título da UD	Duración
2	A filosofía teórica	33

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Mostrar comprensión do texto no comentario, capacidade de síntese, orde na exposición das ideas e boa expresión escrita.		
CA1.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Mostrar comprensión dos conceptos fundamentais e capacidade para aplicalos a distintos problemas filosóficos.		
CA1.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Mostrar capacidade de análise e comprensión no comentario de texto.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Xerar unha concepción complexa e non dogmática do que supón a filosofía como saber fundamental, crítico e universal, distinguíndoo doutros saberes e actividades humanas, e valorando a súa vixencia no momento actual, comprendendo os pensamentos sobre o momento actual como froito dun proceso dinámico e sempre aberto de reflexión e diálogo filosófico.	Entender as características da filosofía e distinguir a reflexión filosófica da ciencia e a relixión.		
CA2.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Mostrar capacidade para comprender e explicar textos filosóficos.		
CA2.5 - Tomar consciencia da riqueza e influencia do pensamento filosófico sobre a realidade e a existencia, e outros problemas metafísicos, identificando e analizando as principais ideas e teorías filosóficas en textos ou documentos pertencentes a ámbitos culturais diversos, así como poñéndoas en relación con experiencias, accións ou acontecementos comúns e de actualidade.	Mostrar comprensión dos conceptos identificando as ideas cos autores e utilízalos para comprender o mundo no que vivimos.		
CA2.6 - Abordar desde distintas perspectivas e disciplinas o problema filosófico do coñecemento en xeral e do coñecemento científico e tecnolóxico en particular, identificando e analizando de xeito crítico, complexo e rigoroso as ideas e teorías filosóficas que algunhas das máis importantes pensadoras e pensadores da historia propuxeron para interpretaralo, a través da análise comparativa dos argumentos, principios, metodoloxías e enfoques das devanditas teses e teorías.	Mostrar comprensión dos conceptos identificando as ideas dos principais pensadores expoñéndoas de xeito ordeado, claro e razoado.		
CA2.7 - Comprender e apreciar a importancia da solidez e validez das formas argumentativas, a partir da súa análise tanto formal como informal, e identificar as falacias e os nesgos que se poden encontrar en textos ou documentos pertencentes a ámbitos culturais diversos, como usos argumentativos ilexítimos, explicando a natureza ou mecanismo das devanditas falacias e nesgos.	Comprender e identificar as principais falacias argumentativas.		
CA3.5 - Adquirir e demostrar un coñecemento significativo das ideas e teorías filosóficas sobre o ser humano, o fundamento, valor e sentido da súa existencia e a súa realidade, dalgunhas das máis importantes pensadoras e pensadores da historia, mediante a aplicación e a análise crítica daquelas no contexto da práctica individual ou colectiva da indagación filosófica.	Demostrar no exame comprensión dos conceptos, identificar as ideas dos principais pensadores e facer unha exposición clara e ordenada das ideas filosóficas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	Mostrar capacidade de entablar un diálogo racional e respectuoso na clase, co profesor e os compañeiros.		
CA2.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Comprender conceptos e saber aplicalos na comprensión dos problemas.		
CA2.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Aprender a buscar información de fontes fiables no eido dixital.	TI	10
CA2.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	O alumno debe mostrar na clase unha actitude dialogante e racional.		
CA3.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Mostrar capacidade para comprender e explicar textos filosóficos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA3.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.</p>	<p>Comprender conceptos e saber aplicalos na comprensión de problemas.</p>		
<p>CA3.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.</p>	<p>Aprender a buscar información de fontes fiables no eido dixital.</p>		
<p>CA3.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.</p>	<p>O alumno debe mostrar na clase unha actitude dialogante e racional.</p>		
<p>CA3.6 - Analizar problemas éticos e políticos fundamentais e de actualidade mediante a exposición crítica e dialéctica de distintas posicións filosoficamente pertinentes na súa interpretación e resolución, desenvolvendo así o xuízo propio e a autonomía moral, mediante a análise filosófica dos devanditos problemas, considerando as distintas posicións en disputa e elaborando, argumentando, expoñendo e sometendo ao diálogo cos demais as propias teses respecto diso.</p>	<p>Razoar dialóxicamente sobre temas éticos e políticos.</p>		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Desenvolver a sensibilidade e a comprensión crítica da arte e outras manifestacións e actividades con valor estético mediante o exercicio do pensamento filosófico sobre a beleza e a creación artística, contribuíndo así á educación dos sentimentos e ao desenvolvemento dunha actitude reflexiva con respecto á linguaxe e sentido das imaxes, e xerando un adecuado equilibrio entre o aspecto racional e emotivo na consideración destes problemas filosóficos do ámbito da estética, a través da reflexión expresa arredor da arte, e doutras actividades ou experiencias con valor estético, e a análise do papel das imaxes e a linguaxe audiovisual na cultura contemporánea.	Comprender e apreciar o significado estético e simbólico das representacións artísticas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo filosófico. - Uso e análise crítico de fontes. - O traballo con textos filosóficos: comprensión e interpretación. - O traballo con materiais non filosóficos: a identificación de problemas filosóficos. - A argumentación sólida como base do pensamento e o diálogo filosóficos. - A investigación e a disertación filosóficas. - O problema filosófico do coñecemento. - Definición, posibilidade e límites do coñecemento. - A teoría do coñecemento: racionalismo, empirismo e outras teorías. - A verdade como obxectivo do coñecemento. - As teorías da verdade. - O fenómeno da desinformación e a «posverdade». - O razoamento e a argumentación. - A argumentación formalmente válida: a lóxica formal. Simbolización, táboas de verdade, e dedución natural da lóxica proposicional. - A argumentación informal. - A argumentación incorrecta: falacias e nesgos cognitivos. - O saber científico: definición, demarcación e metodoloxías científicas. A filosofía da ciencia: natureza, problemas e límites do coñecemento científico. - A dimensión social e política do coñecemento. - O papel da muller na ciencia e nos outros saberes.

Contidos

- Coñecemento e interese.
- Saber e poder.
- A tecnociencia contemporánea.
- O problema metafísico do real.
- Aparencia e realidade. As realidades virtuais.
- Unidade e pluralidade.
- Categorías e modos de ser.
- Entidades físicas e obxectos ideais: o problema dos universais.
- O problema filosófico do tempo e do cambio.
- O problema mente-corpo desde a Idade Moderna á intelixencia artificial.
- O problema do determinismo. Necesidade, azar e liberdade.
- O problema filosófico da existencia de Deus.
- Teísmo, ateísmo e agnosticismo.
- Problemas éticos actuais.

UD	Título da UD	Duración
3	A filosofía práctica	32

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Mostrar comprensión do texto no comentario, capacidade de síntese, orde na exposición das ideas e boa expresión escrita.	PE	90
CA1.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	mostrar comprensión dos conceptos fundamentais e capacidade para aplicarlos a distintos problemas filosóficos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA1.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.</p>	<p>Mostrar capacidade de análise e comprensión no comentario de texto.</p>		
<p>CA1.5 - Xerar unha concepción complexa e non dogmática do que supón a filosofía como saber fundamental, crítico e universal, distinguíndoo doutros saberes e actividades humanas, e valorando a súa vixencia no momento actual, comprendendo os pensamentos sobre o momento actual como froito dun proceso dinámico e sempre aberto de reflexión e diálogo filosófico.</p>	<p>Entender as características da filosofía e distinguir a reflexión filosófica da ciencia e a relixión.</p>		
<p>CA1.6 - Adquirir e demostrar un coñecemento significativo das ideas e teorías filosóficas sobre o ser humano, o fundamento, valor e sentido da súa existencia e a súa realidade, dalgunhas das máis importantes pensadoras e pensadores da historia, mediante a aplicación e a análise crítica daquelas no contexto da práctica individual ou colectiva da indagación filosófica.</p>	<p>Demostrar no exame comprensión dos conceptos, identificar as ideas dos principais pensadores e facer unha exposición clara e ordenada das ideas filosóficas.</p>		
<p>CA3.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.</p>	<p>Realización correcta de comentarios de texto.</p>		
<p>CA3.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.</p>	<p>Mostrar unha comprensión e explicación correcta dos conceptos, e saber aplicalos na resolución de problemas.</p>		
<p>CA3.5 - Adquirir e demostrar un coñecemento significativo das ideas e teorías filosóficas sobre o ser humano, o fundamento, valor e sentido da súa existencia e a súa realidade, dalgunhas das máis importantes pensadoras e pensadores da historia, mediante a aplicación e a análise crítica daquelas no contexto da práctica individual ou colectiva da indagación filosófica.</p>	<p>Demostrar no exame comprensión dos conceptos, identificar as ideas dos principais pensadores e facer unha exposición clara e ordenada das ideas filosóficas.</p>		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	Mostrar capacidade de entablar un diálogo racional e respectuoso na clase, co profesor e os compañeiros.		
CA1.7 - Analizar problemas éticos e políticos fundamentais e de actualidade mediante a exposición crítica e dialéctica de distintas posicións filosoficamente pertinentes na súa interpretación e resolución, desenvolvendo así o xuízo propio e a autonomía moral, mediante a análise filosófica dos devanditos problemas, considerando as distintas posicións en disputa, e elaborando, argumentando, expoñendo e sometendo ao diálogo cos demais as propias teses respecto diso.	Mostrar capacidade de análise e diálogo á hora de tratar temas éticos e políticos.		
CA2.1 - Recoñecer a radicalidade e transcendencia dos problemas filosóficos mediante o seu recoñecemento, análise e reformulación en textos e outros medios de expresión, tanto filosóficos como literarios, históricos, científicos, artísticos ou relativos a calquera outro ámbito cultural.	Mostrar capacidade para comprender e explicar textos filosóficos.	TI	10
CA2.2 - Afrontar cuestións e problemas complexos, de carácter fundamental e de actualidade, de modo interdisciplinario, sistemático e creativo, utilizando conceptos, ideas e procedementos provenientes de distintos campos do saber, e orientándoos e articulándoos criticamente desde unha perspectiva filosófica.	Comprender conceptos e saber aplicalos na comprensión de problemas.		
CA2.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Aprender a buscar información de fontes fiables no eido dixital.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo, sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	O alumno debe mostrar na clase unha actitude dialogante e racional.		
CA3.3 - Demostrar un coñecemento práctico dos procedementos elementais da investigación filosófica e desenvolver unha actitude indagadora, autónoma e activa no ámbito da reflexión filosófica, a través de tarefas como a identificación de fontes fiables, a procura eficiente e segura de información, e a correcta organización, deseño, análise, interpretación, avaliación, produción e comunicación desta, tanto dixitalmente como a través de medios máis tradicionais en forma de produtos orixinais, tales como traballos de investigación, disertacións, comentarios de texto ou outros discursos argumentativos, orais e escritos, sobre cuestións e problemas filosóficos, demostrando un uso correcto de normas e pautas lóxicas, retóricas e argumentativas.	Aprender a buscar información de fontes fiables no eido dixital.		
CA3.4 - Promover o contraste e intercambio de ideas e a práctica dunha cidadanía activa e democrática a través da participación en actividades grupais, en especial o exercicio do diálogo racional, respectuoso, aberto e construtivo sobre cuestións e problemas filosoficamente relevantes, diálogo no que detectar e evitar modos dogmáticos, falaces e nesgados de soste opinións e hipóteses, recoñecendo a importancia da cooperación, o compromiso coa busca da verdade, o respecto á pluralidade e o rexeitamento de toda actitude discriminatoria ou arbitraria, aplicando os devanditos principios á práctica argumentativa e ao diálogo cos demais.	O alumno debe mostrar na clase unha actitude dialogante e racional.		
CA3.6 - Analizar problemas éticos e políticos fundamentais e de actualidade mediante a exposición crítica e dialéctica de distintas posicións filosoficamente pertinentes na súa interpretación e resolución, desenvolvendo así o xuízo propio e a autonomía moral, mediante a análise filosófica dos devanditos problemas, considerando as distintas posicións en disputa e elaborando, argumentando, expoñendo e sometendo ao diálogo cos demais as propias teses respecto diso.	Mostrar actitude dialogante e razoada respecto a temas éticos e políticos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Desenvolver a sensibilidade e a comprensión crítica da arte e outras manifestacións e actividades con valor estético mediante o exercicio do pensamento filosófico sobre a beleza e a creación artística, contribuíndo así á educación dos sentimentos e ao desenvolvemento dunha actitude reflexiva con respecto á linguaxe e sentido das imaxes, e xerando un adecuado equilibrio entre o aspecto racional e emotivo na consideración destes problemas filosóficos do ámbito da estética, a través da reflexión expresa arredor da arte, e doutras actividades ou experiencias con valor estético, e a análise do papel das imaxes e a linguaxe audiovisual na cultura contemporánea.	Identificar o significado estético e simbólico das expresións artísticas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O traballo filosófico. - Uso e análise crítico de fontes. - O traballo con textos filosóficos: comprensión e interpretación. - O traballo con materiais non filosóficos: a identificación de problemas filosóficos. - A argumentación sólida como base do pensamento e o diálogo filosóficos. - A investigación e a disertación filosóficas. - O ser humano como suxeito da experiencia filosófica e como obxecto principal da reflexión filosófica. - As grandes concepcións filosóficas sobre o ser humano. - A filosofía e a existencia humana. - O debate sobre a xénese e a definición da natureza humana. - A especificidade natural do Homo sapiens. - Os condicionantes históricos, sociais e culturais que nos fan ser como somos. - Personalidade e identidade persoal. - A estrutura psicossomática da personalidade. - Ámbitos do psiquismo: sensibilidade, emotividade, desexos, volición e facultades cognitivas. - Consciencia e linguaxe. - O problema da identidade persoal: tipos e modos de identidade. - Máis alá dos límites humanos. A especulación sobre o transhumanismo. - O problema filosófico da existencia de Deus. - O feito ético e a razón práctica.

Contidos

- Separación entre ética, moral e dereito: racionalidade ética, conciencia moral e lexitimidade política.
- A liberdade como condición para o diálogo ético e o xuízo moral.
- Metaética e ética normativa.
- Cognitivismo ético fronte ao emotivismo e o intuicionismo.
- Formalismo ético fronte a materialismo ético.
- Universalismo e relativismos éticos.
- Ética do coidado: necesidade de igualdade efectiva de dereitos entre mulleres e homes.
- Éticas aplicadas.
- A valoración das accións á marxe da moral: alén do ben e do mal.
- Problemas éticos actuais.
- A guerra, o terrorismo e outras formas de violencia.
- As desigualdades e a pobreza.
- A discriminación e o respecto polas minorías.
- Problemas ecosociais e medioambientais.
- Os dereitos humanos e a posibilidade dunha ética universal de mínimos: entre a ética e o dereito.
- Orixe, lexitimidade e vixencia.
- Xeracións dos dereitos humanos.
- Os dereitos da infancia.
- Dereitos dos animais.
- O ser humano como animal político.
- Os fundamentos da organización social e do poder político: naturalismo, iusnaturalismo e contractualismo.
- Definición do político: legalidade e lexitimidade.
- Os principios políticos fundamentais: igualdade e liberdade; individuo e Estado; traballo, propiedade e distribución da riqueza.
- O debate político contemporáneo: liberalismo, utilitarismo e comunitarismo.
- Cidadanía e Estado de benestar.
- Xustiza e democracia.
- A xustiza como problema filosófico.
- A reflexión filosófica sobre a democracia.
- Ideais, utopías e distopías.

Contidos

- Os movementos sociais e políticos.
- O feminismo e a perspectiva de xénero.
- Definición, ámbitos e problemas da estética: arte, beleza e gusto.
- Teorías sobre a beleza e a arte.
- Teorías clásicas e modernas sobre a beleza e a arte.
- Teorías e problemas estéticos contemporáneos.
- A relación do estético con outros ámbitos da cultura: a reflexión sobre a imaxe e a cultura audiovisual.
- A estética e as súas implicacións filosóficas coa ética e a política.
- Ética e estética.
- O papel político da arte.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Aspectos xerais:

As orientacións metodolóxicas propostas a continuación apuntan á potenciación e consolidación de competencias traballadas xa en etapas educativas anteriores. De acordo con este criterio, as metodoloxías concretas empregadas polo profesorado nesta materia deberán de orientarse a:

- Potenciar unha autonomía progresiva, por parte das alumnas e dos alumnos, na obtención, análise e procesamento da información referida ás cuestións e problemas propostos.
- Promover o diálogo e o debate horizontal entre iguais como un medio para desenvolver estratexias de conceptualización, comunicación e empatía intelectual e emocional.
- Manter un modelo de aprendizaxe funcional no cal as nocións que se vaian adquirindo sexan aplicadas á vida real ou virtual.
- Promover a lectura e análise de textos, así como a composición de textos propios e exposicións orais e escritas.
- Normalizar o uso de vocabulario técnico específico e esixir uns niveis de rigor lóxico e de coherencia argumentativa tanto nas producións orais coma nas escritas.
- Ofrecerlles ás alumnas e aos alumnos instrumentos e estratexias de autoanálise e autoavaliación para detectar os avances e carencias no proceso de aprendizaxe.

Estratexias metodolóxicas:

- As clases maxistras para explicar os contidos da materia.
- A explicación das pautas a seguir para poder realizar as actividades propostas nas distintas materias do departamento de filosofía.
- A lectura e interpretación de documentos na clase para practicar a comprensión de textos.
- A utilización de fragmentos de documentais e películas como apoio para a comprensión dos conceptos fundamentais da materia.
- A resolución de dúbidas e problemas de cara ás probas trimestrais.
- A insistencia ante os alumnos da necesidade do estudo progresivo baseado nunha memorización comprensiva.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Materiais e recursos didácticos

- Se lles proporcionarán aos alumnos e alumnas materiais complementarios tales como: textos para comentar, así como vocabulario e fotocopias para ampliar algúns apartados do temario e así favorecer a comprensión dos temas e conceptos sinalados. Todos estes materiais estarán colgados en EDIXGAL e na Aula Virtual do centro.

- O departamento de filosofía ten habilitada unha conta de correo electrónico cuxo enderezo é xograrfilosofia@gmail.com. Mediante ela, os alumnos poden dirixirse ao profesor para preguntarlle dúbidas de cara a realizar as actividades do trimestre.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Non compre facer avaliación inicial na materia de filosofía en 1º de bacharelato.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	34	33	33	100
Proba escrita	90	90	90	90
Táboa de indicadores	10	10	10	10

Criterios de cualificación:

Dividimos os criterios de cualificación nos seguintes apartados:

A) Criterios procedementais necesarios para superar a materia:

1.) Realizarase un exame trimestral que constará de comentario de texto, valorado en 5 puntos, e dúas preguntas de desenvolvemento teórico, valoradas en 2 puntos cada unha delas, sobre os contidos impartidos na avaliación. O exame será cualificado en base aos criterios especificados para esta materia na programación. Para superar a proba será preciso obter unha puntuación mínima de 5. Toda cualificación inferior a 5 na avaliación será considerada suspenso.

A nota de cada trimestre se construíra do seguinte xeito:

90% A proba escrita.

10% A participación na clase, a entrega de comentarios de texto para practicar, a consulta de dúbidas e mostrar unha actitude dialogante e racional según se recolle na táboa de indicadores.

No caso de ter que redondear a nota se fará do seguinte xeito:

- Cando o decimal sexa igual ou inferior a 0,5 se redondeará ao número enteiro inmediatamente inferior.

- Cando o decimal sexa superior a 0,5 se redondeará ao número enteiro inmediatamente superior.

2.) Superarán a materia na convocatoria ordinaria aqueles alumnos que aproben as tres avaliacións. No caso de ter suspensa unha avaliación, farase a media entre as notas dos tres trimestres, sempre e cando a nota da avaliación suspensa non sexa inferior a 3. Se a nota media resultante é como mínimo 5, o alumno/a aprobará a materia. No caso de que a nota da avaliación suspensa sexa inferior a un 3, non se lle realizará a media e o/a alumno/a terá a materia suspensa.

No caso de que, realizada a media das tres avaliacións, non se acade unha nota mínima de 5, os alumnos suspensos deberán recuperar a avaliación ou avaliacións que non teñan aprobadas. Para iso realizarase unha proba a final de curso e nela os alumnos/as deberán de aprobar todas as avaliacións suspensas. Dita proba constará de comentario de texto, valorado con 5 puntos, e dúas preguntas de desenvolvemento teórico valoradas en 2,5 puntos cada unha delas sobre os contidos das avaliacións a recuperar. É necesario sacar como mínimo 5 puntos no exame de recuperación para poder aprobar a convocatoria ordinaria, en caso contrario estará suspensa. Para aqueles alumnos/as que tivesen que realizar algunha recuperación o cómputo da media realizarase sempre coa nota obtida na recuperación.

A nota da avaliación ordinaria se constrúe facendo a media aritmética das notas das tres avaliacións. No caso de ter que redondear a nota se fará do seguinte xeito:

- Cando o decimal sexa igual ou inferior a 0,5 se redondeará ao número enteiro inmediatamente inferior.
- Cando o decimal sexa superior a 0,5 se redondeará ao número enteiro inmediatamente superior.

3.) Todo/a alumno/a se deberá de presentar a realizar as probas co grupo ao que pertence nas datas e horas sinaladas para tal efecto, agás no caso de ausencia xustificada, nese caso excepcional, o/a alumno/a deberá de acordar co profesor unha nova data e hora. Doutro xeito será considerado como incomparecencia e será cualificado/a como non presentado/a e a nota numérica para realizar a media será equivalente a un 0.

4.) No tempo do exame os móbiles deben estar apagados (non en silencio ou modo avión), e tamén está terminantemente prohibido o uso de reloxos intelixentes. Se un alumno/a ignora estas prohibicións lle será retirado inmediatamente o exame e cualificado cun 0. O/A alumno/a que copie nas probas escritas será cualificado/a con cero puntos en ditas probas.

A incomparecencia sen xustificar a un exame suporá un cero no mesmo, e no caso de ser a recuperación será a nota coa que se lle valorará a efectos de avaliación final. Cando o/a alumno/a presente o xustificante, unha vez verificado, queda a criterio do profesor establecerlle outra data para facelo.

5.) Os/As alumnos/as poden realizar de maneira opcional comentarios de texto para practicar e envialos ao profesor para a súa corrección. Estes comentarios serán valorados con anotacións orientativas como Ben, Mal ou Regular, e serán tidos en conta para a construción da nota do trimestre dentro da porcentaxe do 10% establecida anteriormente.

6.) O alumno/a que non superase a materia de Filosofía na convocatoria ordinaria deberá de presentarse a realizar un exame na convocatoria extraordinaria, onde se lle examinará de toda a programación impartida durante o curso académico mediante unha proba que constará de comentario de texto -valorado en 5 puntos- e dúas preguntas -valoradas en 2,5 puntos- de desenvolvemento teórico. Para superar a materia na convocatoria extraordinaria o/a alumno/a deberá de obter unha puntuación mínima de 5 no exame.

A nota da convocatoria extraordinaria será a cualificación obtida no exame. No caso de ter que redondear a nota se fará do seguinte xeito:

- Cando o decimal sexa igual ou inferior a 0,5 se redondeará ao número enteiro inmediatamente inferior.
- Cando o decimal sexa superior a 0,5 se redondeará ao número enteiro inmediatamente superior.

7.) Os traballos individuais ou feitos en grupo, así como as tarefas realizadas na casa entregados polos alumnos/as que se poida verificar que foron copiados ou non elaborados por eles mesmos, levarán unha cualificación de cero (0). Advertiráselle debidamente aos titores legais do alumno/a esta circunstancia. Do mesmo xeito, cando dous ou máis alumnos/as entreguen traballos idénticos ou practicamente idénticos levarán todos unha cualificación de cero (0). Esta circunstancia se lle advertirá debidamente aos titores legais do alumno/a.

B) Criterios de cualificación relativos á redacción e presentación das probas:

1.) Valorarase moi positivamente unha boa presentación da proba, é dicir, letra lexible e clara, respectar adecuadamente as marxes en todas as follas, escribir recto e evitar os borrarros. O profesor penalizará até un punto como máximo a aqueles exames onde non se respecten as marxes, as liñas estean torcidas, a presentación sexa sucia ou desaliñada por continuos borrarros e a letra sexa pouco clara ou difícil de entender. No caso de que a proba presente unha letra excesivamente difícil de ler ou ilexible o profesor se reservará o dereito a interromper a lectura da proba. Neste caso, o exame será cualificado con 0 puntos e así se lle fará constar ao alumno/a na corrección.

2.) Prestarase especial atención á expresión escrita, valorándose positivamente unha correcta construción sintáctica nas frases, un uso adecuado dos signos ortográficos e a utilización dun vocabulario correcto e ben empregado. Valorarase moi negativamente os continuos erros de expresión escrita no exame, ben por unha incorrecta estrutura

sintáctica, falta de suxeito claro na oración, utilización indebida de signos ortográficos (comas, puntos, signos de admiración ou interrogación...), ou ben pola utilización dun vocabulario ortograficamente incorrecto ou errado. O profesor poderá penalizar até un punto como máximo (1) o exame ou traballo que presente continuos erros deste tipo, o que se lle fará constar ao alumno/a na corrección.

3.) No caso de actividades ou traballos feitos con procesador de textos, é ineludible facelos no tipo e tamaño de letra especificados polo profesor, así como presentar o exercicio cos marxes xustificadas. O profesor poderá penalizar até un punto (1) como máximo a actividade que se entregue nun tipo de letra e tamaño distintos aos marcados ou non teña os marxes debidamente xustificadas. Por outra banda se prestará especial atención a teclear correctamente as palabras e gardar os preceptivos espazos entre elas. A actividade ou traballo que presente continuos erros de transcripción nas palabras (que aparezan mal escritas, que lles falten letras ou que algunha delas non teña senso), ou que presente un espazo incorrecto entre palabras ou signos ortográficos serán penalizados até un punto (1) como máximo. Todos os erros cometidos se farán constar aos alumnos nas correccións.

C) Criterios de cualificación relativos á exposición dos contidos:

1.) Os/As alumnos/as deben amosar un coñecemento adecuado dos autores, correntes filosóficas ou escolas ás que pertencen explicando correctamente os conceptos fundamentais, teses e teorías filosóficas da materia. Así mesmo, deben amosar un coñecemento suficiente e detallado do marco histórico e contextual que fixo posible e alentou a súa reflexión. Valorarase negativamente o descoñecemento ou falta de dominio do pensamento do autor e do marco histórico no que viviu e desenvolveu a súa obra.

2.) Os contidos do exame deben estar organizados e expostos dun xeito lóxico, claro e coherente. Penalizarase a desorde na exposición dos contidos, a falta de rigor conceptual e a incoherencia lóxica na explicación das ideas.

3.) Na contextualización do autor, valorarase a precisión dos datos aportados e que estean cronoloxicamente ben ordenados. Valorarase moi negativamente a alteración de datas, nomes propios, lugares xeográficos e títulos das obras.

4.) É ineludible facer o comentario de texto proposto. O alumno ou alumna debe identificar claramente o tema principal, as partes nas que se divide o texto, as ideas máis importantes, os argumentos expostos, as teses que defende o autor ou que pretende refutar; e explicar todos os conceptos do vocabulario técnico necesarios para a súa comprensión. Na materia de filosofía a proba nuclear é o comentario de texto, por iso, dada a súa importancia, o profesor reservase o dereito de valorar con 0 puntos o apartado de comentario naqueles exames onde non se realice o comentario de texto, o/a alumno/a apenas se centre nel para explicalo ou claramente o utilice como mero pretexto para desenvolver a teoría.

5.) Débese empregar un vocabulario filosófico axeitado e correcto para expor o pensamento dos autores. Valorarase moi negativamente a falta de vocabulario técnico, a introdución de conceptos no discurso sen unha explicación clara do seu significado, así como a alteración de conceptos, entendendo por tal, escribilos de xeito incorrecto e cambialos por outros erróneos, que non existan ou que non teñan nada que ver co asunto a expor.

6.) O/A alumno/a debe cingirse nas respostas do exame ao que se lle pregunta. Valoraranse negativamente as probas onde se desenvolvan contidos que non teñen relación directa co que se pregunta ou cuxa relación estea afastada do asunto a tratar ou sexa inxustificada.

7.) O alumnado debe amosar a súa madurez elaborando un comentario persoal claro, rigoroso, argumentado e centrado na temática a tratar. Valoraranse negativamente as opinións embarulladas, sen fío argumental, pouco ou nada argumentadas e non centradas no tema que hai que desenvolver.

D) Criterios de cualificación relativos á actitude cara á materia.

1.) Tanto na cualificación dos exames trimestrais coma, especialmente, na cualificación final de curso, terase en conta a actitude do alumno/a de cara á materia. Neste sentido, valoraranse os seguintes elementos:

a) A atención en clase.

b) A participación activa na clase naquelas actividades que lle fosen solicitadas polo profesor.

c) Contestar correctamente ás preguntas formuladas polo profesor.

d) Amosar sempre un comportamento correcto cara ao resto dos compañeiros, ao profesor e ao material da aula (mesas, cadeiras, dicionarios, libros de texto...).

e) Facer comentarios de texto para practicar.

f) Preguntar dúbidas sobre os contidos da materia de cara aos exames.

g) Amosar esforzo continuado por superar a materia, traballando para mellorar as destrezas e superar as dificultades

recollendo as suxestións feitas polo profesor.

h) O esforzo do/a alumno/a por corrixir tanto os erros formais e conceptuais coma as faltas de ortografía que poida cometer.

i) A expresión de actitudes incorrectas: insultos, frases racistas ou sexistas, mostrar menosprezo polos compañeiros ou outros membros da comunidade académica serán avaliadas de forma negativa coa perda de puntuación sobre a nota media da avaliación final.

Crterios de recuperación:

Convocatoria ordinaria

No caso de que, realizada a media dos tres trimestres, non se acade unha nota mínima de 5, os alumnos suspensos deberán recuperar as avaliacións suspensas mediante un exame de recuperación. É necesario sacar como mínimo 5 puntos no exame de recuperación para poder aprobar a convocatoria ordinaria, en caso contrario estará suspensa.

Convocatoria extraordinaria.

O alumno ou alumna que non superase a materia de Filosofía na convocatoria ordinaria deberá de presentarse a realizar un exame na convocatoria extraordinaria, onde se lle examinará de toda a programación impartida durante o curso académico mediante unha proba que constará de comentario de texto -valorado en 5 puntos- e dúas preguntas -valoradas en 2,5 puntos- de desenvolvemento teórico

No caso de ter que redondear a nota se fará do seguinte xeito:

- Cando o decimal sexa igual ou inferior a 0,5 se redondeará ao número enteiro inmediatamente inferior.

- Cando o decimal sexa superior a 0,5 se redondeará ao número enteiro inmediatamente superior.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Plan de traballo.

O plan de traballo para os alumnos e alumnas coa materia de Filosofía de 1º de bacharelato pendente consistirá en reunións periódicas onde se lles explicará polo miúdo que contidos entran en cada un dos exames que deben realizar para superar a materia. Marcaráselles unha hora á semana de atención a alumnos/as onde poderán consultar todas as dúbidas que lles vaian xurdindo, e así o profesor poderá dirixir o seu traballo.

Procedementos e instrumentos de avaliación.

Para a convocatoria ordinaria:

O alumnado que curse 2º de Bacharelato e teña pendente a materia de Filosofía de 1º curso deberá de realizar dúas probas, que constarán en ambos os dous casos dun comentario de texto -valorado en 5 puntos- e dúas preguntas -valoradas en 2,5 puntos cada unha- de contido xeral ou de explicación e definición dalgún concepto filosófico relevante.

A primeira proba realizarase no mes de decembro nunha data a determinar polo departamento, escoitados os/as alumnos/as, e abranguerá a metade do temario.

A segunda proba realizarase antes do mes de marzo nunha data a determinar polo departamento, escoitados os/as alumnos/as, e abranguerá a segunda metade do temario.

Superarán a Filosofía pendente de 1º aqueles alumnos que acaden como mínimo un 5 nos dous exames, ou os que tendo un exame suspenso lles de a media de 5 entre as dúas probas. En caso contrario, deberán presentarse a un exame final onde se recuperará o exame ou exames suspensos. Será necesario aprobar este exame para superar a pendente.

Para a convocatoria extraordinaria:

No caso de non superar a materia na convocatoria ordinaria os alumnos/as deberán de presentarse á convocatoria extraordinaria, na que realizarán unha proba que constará dun comentario de texto -valorado en 5 puntos- e dúas preguntas -valoradas en 2,5 puntos cada unha-. Superarase a materia na convocatoria extraordinaria cando a nota obtida sexa como mínimo un 5.

Crterios de cualificación.

Os criterios a seguir para cualificar os exames ou traballos serán os mesmos que os marcados con carácter xeral para a materia nesta programación.

6. Medidas de atención á diversidade

Non é necesario adoptar medidas de atención á diversidade na materia de Filosofía en 1º de bacharelato.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3
ET.1 - Igualdade de xénero	X	X	X
ET.2 - Tolerancia respecto a outros puntos de vista	X	X	X
ET.3 - Diversidade de orientacións sexuais e respecto pola diferenza	X	X	X
ET.4 - Comprensión lectora	X	X	X
ET.5 - Expresión oral e escrita	X	X	X
ET.6 - Comunicación audiovisual	X	X	X
ET.7 - Tecnoloxías da información e a comunicación	X	X	X

Observacións:

Crítica das ideas desigualitarias de xénero salientando a contribución das mulleres no pensamento filosófico, e reflexión de porqué moitas obras filosóficas escritas por mulleres non chegaron aos nosos días.
 Comprensión doutros puntos de vista e fomentar o diálogo e o respecto polas distintas maneiras de pensar.
 Diversidade de orientacións sexuais, respecto pola diferenza e crítica aos prexuízos sexuais.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Conmemoración do día mundial da Filosofía.	Conmemoración da efeméride mediante carteis, frases inspiradoras e proxección de vídeos.			

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado
Consegiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe
Consegiuse a participación activa de todo o alumnado
Consegiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual
Usáronse distintos instrumentos de avaliación
Dáse un peso real á observación do traballo na aula

Descrición:

Avaliación da proceso de ensino e de práctica docente

Indicadores de logro e Escala

Proceso de ensino: 1 2 3 4

- 1.- O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado?
- 2.- Consegiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?
- 3.- Consegiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?
- 4.- Consegiuse a participación activa de todo o alumnado?
- 5.- Contouse co apoio e implicación das familias no traballo do alumnado?
- 6.- Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado?
- 7.- Tomouse algunha medida curricular para atender al alumnado con NEAE?
- 8.- Tomouse algunha medida organizativa para atender al alumnado con NEAE?
- 9.- Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado?
- 10.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?
- 11.- Dáse un peso real á observación do traballo na aula?
- 12.- Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo?

Práctica docente: 1 2 3 4

- 1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado
- 2.- Ofrécese a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?
- 3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade
- 4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?
- 5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?
- 6.- Intercálase o traballo individual e en equipo?
- 5.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?
- 6.- Incorporáanse ás TIC aos procesos de ensino - aprendizaxe
- 7.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?
- 8.- Ofrécese ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames, etc?
- 9.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?
- 10.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?
- 11.- Cal é o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?
- 12.- Realizáronse as ACS propostas e aprobadas?
- 13.- As medidas de apoio, reforzo, etc establécense vinculadas aos estándares
- 14.- Avaliase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación,.. ?

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Avaliación da programación didáctica

Mecanismo de revisión

A programación didáctica se revisará trimestralmente, e de xeito especial se realizará unha valoración global ao final de cada curso académico.

Tendo en conta a puntuación dos indicadores de logro se modificarán todos os aspectos que sexan necesarios para mellorar a práctica docente.

Mecanismo de avaliación e modificación da programación didáctica

Indicadores de logro e Escala 1 2 3 4

- 1.- Deseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?
- 2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?
- 3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secunciación e temporalización?
- 4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?
- 5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?
- 6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas
- 7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?
- 8.- Asignouse a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?
- 9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?
- 10.- Asociouse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?
- 11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?
- 12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?
- 13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?
- 14.- O libro de texto é adecuado, atractivo e de fácil manipulación para o alumnado?
- 15.- Deseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?
- 16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?
- 17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?
- 18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.
- 19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación
- 20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?
- 21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?
- 22.- Establecéronse criterios para o seguimento de materias pendentes?
- 23.- Fixáronse criterios para a avaliación desas materias pendentes?
- 24.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?
- 25.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?
- 26.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?
- 27.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?
- 28.- Informouse ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?
- 29.- Informouse ás familias sobre os criterios de promoción? (Artº 21º, 5 do D.86/15)
- 30.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso
- 31.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?
- 32.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?

9. Outros apartados